

Біологічний ранок

"Рослини - символи України"

Мета : поглибити знання учнів про рослини, про калину, вербу, тополь, барвінок, чорнобривці та інші рослини, як символи України, виховувати любов і бережливе ставлення до рослин, до природи, до Батьківщини.

Українка

Люблю тебе, мій рідний край,
Люблю, як матінку свою.
І вірним серцем я вбираю
Красу невимовну твою.
Люблю поля, ліси і гори,
Твої озера голубі,
А синє небо, наче море,
Так до лиця їде тобі.
Ти у піснях, у вишиванках,
В барвистих квітках навесні,
Вмиваєш росами щоранку
Свої простори осяйні.

Ведучий Мабуть, найбільшу насолоду і радість, найпалкішу любов до рідного краю, до життя викликає спілкування з природою. Вона завжди чарувала й чарує, хвилювала й хвилює людину.

Ведуча Україна - це отча земля, рідний край, де ми народилися. Її багатства - це безкрайні лани пшениці, вишневі сади, квітучі поля льону, калинові гаї. Кожен народ має свої святині, свої символи, опоетизовані образи дерев, квітів.

Пісня про калину

Учениця Правду каже прислів'я: "Без верби та калини нема України". Була гарна традиція в наших дідусів і бабусь, яка, на жаль, почала забуватися. Біля щойно зведеної хати першою садити калину - символ молодості й краси, символ вірності, надії, злагоди, достатку в оселі.

Учень Калину використовували у весільних обрядах. Кетягами прикрашали коровай, на столі перед нареченими ставили букет калини, бажаючи краси в подружньому житті, вірного кохання.

Учениця Вербка - здавна одне з найпоширеніших дерев на Україні, одне з найулюбленіших у народі. Ще довкола сніги біліють, але, як тільки сонце на весну поверне і трохи потепліє, одразу ж на верболозах з'являються ніжні пухнасті котики. Це верба цвіте, нагадуючи, що весна вже не за горами. Навесні вони тішать надією і звеселяють наше серце, їх дарують коханим. Верби на сьогодні є надійним засобом для шукачів джерел води. А народна мудрість давно зауважила: де ростуть верби, там чисті джерела води. Як співається в народній пісні:

Ой у полі вербиченька,
Там стояла криниченька.

Учениця Тополь... Скільки про неї пісень складено! Тополь здавна вважалася в Україні символом дівочої краси та вірності.
Був звичай садити тополь, коли народжувалася дівчинка. Щоб дівчинка росла струною, треба було навесні, коли з'являються перші листочки, ранесенько приходити до тополі й обнімати її якомога вище. Дівчинці тополь здоров'я додавала.

Тепер медицина підказує, що то не магія, а реальність: у травні тополіні бруньки, розпускаючись, виділяють корисні фітонциди з ефірними оліями, що позитивно діє на психіку.

- Ведуча** Здавна українські оселі прикрашають чудові квітники, в яких ростуть високі мальви з різнокольоровими квітами, яскраві чорнобривці, хрещатий барвінок, жовтогарячі нагідки, червона рута, соняшник.
- Ведучий** Ці квіти - наші обереги, окраса життя, символи української землі, історія нашого народу.
- Учениця** (читає вірша І. Савицької)

Квіти України

А у нашому садочку
Квітнуть квіти в холодочку,
Матінка їх доглядає,
Кожен вечір поливає.
Ось стоїть, мов на сторожі,
Соняшник стрункий та гожий,
Рожа по драбинці пнеться,
Біля неї бджілка в'ється.
Під віконцем пахне м'ята,
Оksamитна, пелехата,
І барвінок невеличкий -
На весілля для сестрички.
Незабудок два рядочки
Насторожили листочки,
А на кущику в куточку
Пахнуть китиці бузочку.
Хто лиш гляне, той зрадіє,
Сонечко крізь віти гріє.
Щастя в наш садочок лине,
Це ж бо квіти України.

- Ведучий** Чорнобривці чорноброві
Квітнуть в тиші вечоровій.
Чорнобривці чарівні
Так і просяться в пісні

Пісня комп. Верменич. сл. Сингаївського " Чорнобривці "

- Ведуча** Ми завжди з хвилюванням слухаємо задушевну пісню про чорнобривці композитора Володимира Верменича на слова Миколи Сингаївського.
Справді, ці чудові квіти, які в рядках пісні символізують стареньку матір та рідний край.
Чорнобривці називають у народі по-різному: жовтяки, оксамитки, бархатки, бо його яскраві суцвіття вирають у промінні сонця всіма відтінками лимонних та золотистих, жовтих, оранжевих, червонясто-коричневих барв.
- Учень** Парубійко я вродливий, дуже гарний, нешкідливий,
І росту собі на волі, на городі і у полі,
Квіт до сонця повертаю, за те й назву собі маю,
І олію з мене б'ють, і макуху дістають,
І в веселий свята час дам щось кожному із вас.

Легко здогадатися, що йдеться про красеня наших городів і ланів, соняшник.

Учениця З давніх - давен улюбленою в народі квіткою були мальви. Її високі стебла з яскравими рожевими, пурпуровими, білими квітами прикрашали ледь не кожную садибу. Високі квіти, немов сторожа, хапали зло і відкидали в бік.
Сам Господь цю сторожу послав, щоб оберігати людину від біди.

Мальви, мальви, наче сонця - світ,
Мов любові молоді заграви,
Своїм жаром кричу розтопіть
У серцях байдужих і лукавих.

Пісня " Мальви "

Учениця Загадковою рослиною українці вважали барвінок. Про цю рослину існує безліч легенд та повір'їв. Він був оберегом від нечистих сил та чаклування. Здавна вважали, що росли - на дарує дівчині вроду. З барвінку плели вінки для молодої та дружок, ним прикрашали світлицю на весілля. Благословенним і чарівним вважається той край, де барвінок росте.

Барвінку мій, хрещатий,
Зелений, дрібний,
Ой, я ж тебе викохала,
Хороший, рясний!
Я ж садила, поливала
Тебе навесні,
Я ж думала, на віночок
Здасися мені.

Учениця Із живих квітів традиційно плели віночки, які дівчата носили лише до заміжжя. Український вінок не лише краса, але й оберіг. Перший віночок, за звичаєм, донечці плела мати, коли їй виповнювалось три роки.
У вінок вплітали чорнобривці, незабудки, барвінок, ромашки. В чотири роки доплітали безсмертник. Для шестирічної дівчинки у вінок вплітали волошки і мак. Для семирічної дівчинки плели вінок з семи квіток і вперше вплітали цвіт яблуні. У віночку дорослої дівчини - 12 квіток і кожна з них оберіг.

Учениця Барвінок символізує життя, ромашка уособлює доброту і ніжність. Чорнобривці, вважали, допомагають позбутися головного болю. Українці вважали, що квіти безсмертника дарують здоров'я. Квіти вишні або яблуні символізували материнську любов. Волошка символізує людську відданість. Незабудки вже своєю назвою говорять про те, що символізують.

Ведучий Рослини - частина природи, вбрання рідної Землі, нашої планети. Це обличчя людської гідності. Завдання кожної людини - берегти її, як своє життя, любити, вивчати, спостерігати.

Ведуча Будьте добрими і чуйними, посадіть біля своїх осель калину. Хай цей диво - кущ прикрашає ваш дім, хай у ньому соловейко зів'є собі гніздечко і співає вам пісню про незнищенність нашого українського роду.